sprejem v srednjo šolo, za kar sta mi zadostovala dva meseca pred izpitom, kajti slabičev nismo pošiljali na srednje šole. Dostikrat sem si mislil, kako igraje se pač lahko doseže na srednji šoli s primerno metodo pri izbranih učencih tista količina formalnega znanja, ki je potrebna kot osnova za nadaljnji študij, ko bi moral na osnovni šoli za isti namen pri slabem šolskem obisku, pri večnih ozirih na manj nadarjene učence, pri skupnem pouku več šolskih let porabiti bogve koliko časa na škodo stvarnega pouka.

Toda tu sem se dotaknil nekega vprašanja, ki ga tako radi prezremo. Ali odločuje danes pri izbiri učencev za srednjo šolo res nadarjenost? Ali ne odločuje predvsem gmotni položaj staršev? Ali ne postaja srednješolski študij vedno bolj privilegij meščanov? Mnogo zanimivejša kot statistika klasifikacijskih rezultatov bi se mi zdela statistika, ki bi nam povedala, iz katerih poklicev in odkod prihajajo učenci na srednje šole. Koliko učencev ljubljanskih srednjih šol je z dežele, koliko z mest, koliko jih je od kmetskih staršev. Niso bili najslabši učenci s kmetov. Treba je trdne volje, da kmetski fant, ki se je odločil za študij, doseže svoj cilj. Koliko ovir je treba premagati! Ali ni naravnost usoden pojav, da postaja ta element vedno redkejši v srednji šoli? Ali ne vpliva to tudi na učne uspehe? Kam plovemo? Toliko se je že pisalo o reformi šole pri nas, a s socialne plati se gotovi pereči problemi pri nas še nikdar niso resno obravnavali. Študij je za starše z dežele draga reč. Kdo še zmore stroške zanj! In vendar se pri reformiranju srednje šole ni pri nas še nihče oziral na ta problem. Drugod vsaj skušajo najti kak izhod in skušajo ustvarjati možnosti, ki bi olajšale študij kmetski mladini, ustvarjajo se posebni tipi srednjih šol za zrelejšo mladino, olajšuje se prehod iz ene šole v drugo in drugo. Pri nas o vsem tem ni nič slišati. Vsaka kategorija učiteljstva smatra svojo šolo kot svojo domeno in drugi se nima v njih zadeve nič vtikati. Od tod izhaja mnogo one tesnosrčnosti, s katero se pri nas rešujejo šolska vprašanja. Prelomiti bo treba s tradicijo. Pri šoli hoče in mora narod priti do večje besede. Ne bo ji na kvar!

Podeželski učitelj.

— **Kaj vidimo in slišimo?** Vidimo, da se boljša mesta oddajajo po čl. 71., celo ljudem, ki bi morali priti radi nerednosti v disciplinarne preiskave. To delajo oblasti, ki so v prvi vrsti odgovorne za točno izvrševanje zakonov. Tako postopanje demoralizira učiteljstvo do skrajnosti, le kremeniti značaji zamorejo temu kljubovati, a teh je malo. Vsled tega je upravičena govorica, da se oddajajo »boljša« mesta »pod roko« in se jih niti ne razpisuje (slučaj Hum in Vučja vas), za »slaba« mesta se pa ne izplača prositi. Večkrat se že v naprej povdarja, da je to in to mesto rezervirano za tega in tega. Čemu so potem mesta razpisana, zakaj vlagamo prošnje in razmetavamo denar za koleke? Protekcija (nekdo je rekel, da je to nadomestilo za sposobnost) igra še vedno veliko vlogo. Marsikdo ne prosi, češ Bog zna komu je to mesto že obljubljeno ali namenjeno. Vidimo, da se nastavljajo na šole, kjer upravitelji niti upokojeni niso, že nasledniki, ki komaj čakajo, kdaj bo 35-letnik penzijoniran itd., itd.,

— **Kdaj bo bolje?** Ko bodo naše oblasti pazile, da se zakoni in naredbe točno izvršujejo. Ko bodo vsakega, ki prihaja prosjačit za mesta in pritiskat kljuke, po domače povedano — spodile. Ko bo merodajna pri oddaji mest samo sposobnost in starost in bodo ponehale govorice o protekciji o oddajanju mest pod roko in o kranjskih, koroških in primorskih erah, tedaj nastopi era dobrih učiteljev.

— **Kaj moramo napraviti?** Pred vsem moramo stanovsko moralo, ki je padla globoko, zopet dvigniti, vsaj na tisto višino, da ne bo pritiskanja na kljuke pri oblastih, niti pri političnih strankah, ter se bo smatralo to kot nečastno. Vsakogar, ki se ne bo ravnal v skladu z občimi interesi stanu — v javnost! Potem bo bolje in se ne bodo dogajali slučaji, da je tovariš-sošolec spodjedel mesto beguncu, ki je ravnokar prišel iz Goriške in to po čl. 71. —r.

— **Ali se še nameščajo učiteljice ženskih ročnih del?** V ljubljanski oblasti se je pripetilo, da je bila stalno nameščena literarna učiteljica čez noč postavljena za učiteljico ženskih ročnih del v prilog mlajši nestalni učni osebi. Zadeva zgleda sicer navidez malenkostna, ker je ostala dotična učna oseba na isti šoli. V bistvu pa ni malenkostna, ker se učiteljice ženskih ročnih del po načelnem sklepu ministrstva več ne nameščajo in ker gre tu za varstvo stalnega mesta po razpisu, kar mesto učiteljice ženskih ročnih del ni. V toliko je slučaj za nas važen in ga pribijamo v varstvo vsaj onega drobca stalnosti, ki ga še imamo!

— **Stanarina za učitelje v Beogradu.** Za učitelje v Beogradu, ki so nastavljeni na tamkajšnjih šolah in nimajo občinskega stanovanja, je določena stanarina 250 Din mesečno, in sicer 80 Din, ki jim pripada po zakonu in 170 Din dodatka.

— **»Mladinska Matica«.** »Če mogoče, prosim še za nekaj blokov, ker je med učenkami tukajšnje meščanske šole veliko zanimanje za knjige.« Taka in enaka pisma prejemamo, kar je najboljše znamenje in priporočilo.

— **Priprave za internacionalni učiteljski kongres v Berlinu.** Do sedaj se je poleg petih članov Izvršnega odbora UJU v Beogradu, prijavilo za udeležbo na kongresu v Berlinu še 25 učiteljev in učiteljic iz vseh krajev Jugoslavije. Naša delegacija se ustavi na potu v Berlin tudi na Dunaju in v Pragi, zato odpotuje iz Beograda že 7. aprila. Po kongresu gre večina udeležencev v Monakovo, odkoder se vrne jugoslovenska delegacija preko Inomosta v Ljubljano. Celo potovanje bode stalo približno 4000 Din. Kongres se vrši v dneh 14., 15. in 16. aprila. Novih prijav se več ne sprejema, ker so predpriprave že zaključene.

— **Zbirka za Đački dom v Beogradu.** »Narodna Prosveta« štev. 18. prinaša nadaljnji izkaz darovalcev za Jugoslov. Đačke dom. Po tem izkazu je zbirka narastla od 157.960 Din na 174.515 Din. Tudi na poverjeništvo UJU v Ljubljani je že prispelo nekaj vsot, vendar pričakujemo še nadaljnjih zbirk, da ne bo Slovenija zadnja, kjer gre za skupno stvar.

— **Pedagoški kongres v Berlinu 12.—17. aprila 1928.** Ker se kongres vrši v znamenju **novodobne osnovne šole,** obeta biti za povabljeno učiteljstvo vseh držav izredne važnosti. Na programu je 23 predavanj nemških reformatorjev svetovnega slovesa. Med drugimi: »Notranji ustroj nemške osnovne šole« (Georg Wolff — Berlin), »Osnovnošolski učitelj kot vzgojitelj« (Kerschensteiner — München), »Pedagoška znanost v Nemčiji« (Fischer — München), »Nova učiteljska izobrazba« (Seyfert — Dresden), »Nadaljnje učit. izobraževanje« (Scheibner — Jena), »Osnovna šola v zvezi z gospodarskim in soc. življenjem« (gospa dr. Bäumer — Berlin), »Nemške poskusne šole« (Karsen — Berlin) »Moderno šolsko poslopje« (Kretschman — Frankfurt), »Šola in dom« (Köhne — Hamburg), »Otroški vrtec«, Razvoj podeželske šole, posebnost dekliške vzgoje v osnovni šoli, umetniška muzikalna in telesna vzgoja, film v osnovni šoli itd. O izvedenih poskusih šolske reforme poročajo Glöckel (Dunaj), Goetze (Hamburg), Schwenzer (Dresden), Scharfe (Leipzig), Berg (Frankfurt), Nydahl (Berlin). Udeležencem se bo nudil popoln vpogled v moderno osnovnošolsko vzgojo. V to svrho se bodo vršile hospitacije v berlinskih vzornih šolah, in sicer: Pestalozzi-Fröbeljeva šola, otroško zavetišče Charlottenburg, Montessorijevi otroški vrtec, gozdna šola, Struweshof, Spandau itd. Aranžirajo se razstave šolskega dela, novodobnih učil, videti bo vzorno uredbo moderne osnovne šole, filmske ateljeje, znamenitosti Berlina itd. — Kongres, ki je prvi te vrste v povojni dobi, obeta doprinesti dokaz, da je reforma osnovne šole v Nemčiji uspešna, čeprav se v inozemstvu ugotavlja baš nasprotno. — Ker se istočasno vrši konferenca mednarodnega učiteljskega udruženja (program sem brezuspešno zahteval od vseh strani), bo udeležba iz vseh držav velika. V interesu našega osnovnega šolstva je, da se čim več tovarišev udeleži kongresa v Berlinu. Proračun (vožnja in oskrba) za 10 dni 3000 Din minimum. Prošnjo za dopust (10.—21. aprila) je treba vložiti takoj! Odhod na velikonočni ponedeljek. Ker se kongresa sigurno udeležim, prosim za obvestilo, če še kdo drugi potuje v Berlin. Za podrobne informacije sem radevolje na razpolago. — **E. Vranc,** Studenci pri Mariboru.

— **Preosnova učiteljskega konvikta v zadrugo.** Upravna odbora Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta sta na svoji seji z dne 4. marca 1928 ob navzočnosti poverjenika UJU tov. Skulja in ravnatelja Zveze slov. zadrug g. Trčka po temeljiti razpravi sklenila: predlagati občnemu zboru likvidacijo društva, ki naj se preosnuje v zadrugo. Da se zainteresira čim možno največ članstva UJU za to prevažno osnovo, naj bi se vršil ustanovni občni zbor pod okriljem skupnih zborovanj onih društev, ki bi utegnila 5. maja 1928 zborovati v Ljubljani, ostala društva pa se naprosijo, da pošljejo svoje delegate. Sestava dnevnega reda naj bi se izvršila po poverjeništvu na predhodnem zaslišanju društvenih odborov. Pravila nove zadruge so se sestavila in preuredila času primerno, upoštevajoč dosedanje težke preizkušnje. Deleži naj bi znašali po 100 Din, poroštvo pa naj končnoveljavno določi občni zbor. Onim, ki so zadnjih 2 let vplačali 100 Din članarino, se na željo vplačila pretvorijo na račun deležev. Dosedanje društveno premoženje je naraslo nad 400.000 Din. Ob dobri volji učiteljstva se gradba prepotrebnega Doma lahko v najkrajšem času izvrši. — **Predsednik in tajnik.**

— **»Akademska čast«.** (Resničen in značilen dogodek iz leta 1928.) V nekem kraju se osnovno- in meščanskošolsko učiteljstvo vzajemno zbira redno vsakih 14 dni na sestanku, kjer se pogovarja o načelih delovne šole v teoriji in praksi, kakor sploh o perečih problemih našega šolstva. Radi prihajajo vsi posebno sedaj, ko se je pričela sistematična, podrobna razprava o nižji, srednji in višji stopnji osnovne šole s posebnim ozirom na vzgojo (v smislu »stare« in »nove« šole), na učne načrte, sedanje šolske knjige in sodobne učne pripomočke. Globoko so že prodrli v moderni ustroj elementarnih razredov, saj sodeluje več strokovnjakov elementarnih učiteljev in učiteljic. Sestanske sklicuje sreski nadzornik, ki obvešča in **vabi tudi vse vzgojitelje učiteljskega naraščaja** v dotičnem kraju. Razen 1 (enega) profesorja učiteljišča pa **ni nikogar** — niti tovarišev (?) iz vadnice! Ni jim za vzajemno vzgojno delo, saj dosledno odklanjajo podporo vsaki akciji, ki stremi za izboljšanjem našega šolstva in si drzne priti iz vrst učiteljstva. Saj se je neki gospod profesor (notabene pedagog!) napram svojemu kolegu povzpel do izjave, da na učiteljske sestanke ne spada ker mu tega ne dopušča — **akademska čast!** Komentar si napravi lahko vsaka »uboga učiteljska para« sama! Resnično, resnično pravi g. **univ. prof.** dr. Ozvald z elegično pesmijo **čuvaja Izraelcev:** »Pride jutro, toda **še je noč!**« (Popotnik: »Nova« šola!) — **Sigma.**

— **Tečaji za cepljenje, čebelarstvo in vrtnarstvo za učiteljstvo.** Na specialni kmetijski šoli v Št. Jurju pri Celju se vrše sledeči dvodnevni tečaji: 1. Sadjarski tečaj za cepljenje in precepljevanje sadnega drevja za učitelje in druge interesente 2. in 3. aprila. 2. Čebelarski tečaj za spomladanska dela za učitelje in druge 10. in 11. aprila. 3. Vrtnarski tečaj za učiteljstvo in druge 23. in 24. aprila. Nočišče v kolikor je prostora na zavodu je brezplačno, prehrana za vsak dan pa stane 12·50 Din. Priglasitve naj se izvedejo pismeno brez prošenj za odgovor.

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in njim sorodne stroke** se pričnо pred komisijo na moškem učiteljišču v Ljubljani v petek, dne 27. aprila 1928. Pravilno opremljene prošnje se naj predložе po uradni poti pravočasno pristojnemu sreskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 15. aprila v rokah izpraševalne komisije. Posebna vabila k izpitom se ne bodo pošiljala, razen če bi bil pripust odklonjen. Pripuščeni kandidati(inje) naj se javijo v četrtek, dne 26. aprila ob desetih dopoldne v pisarni ravnatelja državnega moškega učiteljišča v Ljubljani.

— **Popravek.** V pismu iz Maribora v zadnji številki se mora ime pravilno glasiti Kocbek in ne Rabek.

— **Občni zbor Vodnikove družbe v Ljubljani** se vrši dne 31. marca t. l. ob 20. uri zvečer v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kazino, II. nadstropje.

— **O reorganizacijskem delu slovenskega učiteljstva.** Pod tem naslovom prinaša »Narodna Prosveta« štev. 19. članek, v katerem omenja vse sestanke, ki jih je priredilo pov. UJU Ljubljana v svrho razpravljanja o kmetijsko in gospodinjsko nadaljevalnih šolah v Ljubljani, Mariboru in Celju ter sestanek za šolsko reformo. Članek konča: Tudi mi se veselimo nad takim delom slovenskega učiteljstva in želimo, da preide ta metoda organizacijskega dela v vse naše udruženje.

— **Več sto enoletnih hruševih divjakov,** godnih za okulacijo, ima še vedno na prodaj centralni šolski vrt v Ljubljani.

— Kdor nima še **Ročnega kataloga za leto 1927./28.,** ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

Damam z **dežele** je posebno priporočljivo **trajno kodranje** in **vodna ondulacija.** Separirani oddelek za **specialno barvanje** las **v vseh nianseh,** kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

Pojdite v planine

in na smuk. Ne hodite pa brez pristnih Brajerjevih smuških čevljev ali pa brez pristnih Brajerjevih „gojzarjev"!
J. BRAJER, Ljubljana, Breg štev. 1.

Sveže, najfinejše norveško **ribje olje** iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam.
Naročila točno po povzetju.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Pokret učiteljic.

CELIBAT.

Baje uvajajo zopet celibat za učiteljice. Mnogi pozdravljajo to, češ, da itak primanjkuje mest, zlasti pa, da trpi pouk, če je preveč poročenih učiteljic. Tudi me smo proti vsemu, kar ovira delo v šoli in zato, da se odstrani vse, kar je v tem oziru škodljivega in nezdravega. Toda dejstvo, da je učiteljica poročena ni nezdravo samo na sebi, pač ustvarjajo nezdravo atmosfero privilegiji raznih vrst, med drugimi tudi oni, ki se dajejo poročenim učiteljicam, pa bodisi, da je poročena z neučiteljem, še bolj pa, če je poročena z učiteljem. Zato stojimo na stališču: proč z vsemi privilegiji, z vsako protekcijo; odločuje naj samo kvalifikacija. Izloči naj se vsako učiteljico, a tudi vsakega učitelja, ki njegova kvalifikacija zaradi privatnih razmer ali iz kateregakoli drugega vzroka ne odgovarja zahtevam. Toda zahtevamo enake pravice za vse: kakor se učitelj lahko poroči s komurkoli, tako naj se tudi učiteljici pusti v tem oziru popolna prostost. Zakon naj se smatra kot privatno zadevo in naj se v tem pogledu varuje popolna osebna svoboda. Samo na ta način se more uresničiti princip enakosti, za katerim stremeti je dolžnost nas vseh, brez ozira na to, ali smo same direktno osebno prizadete ali ne. Nikakor ne smemo brezbrižno stati ob strani in čakati, da nam bodo drugi odmerjali naše pravice ter se zadovoljiti z vsakim okrnjenjem istih. Skrajni čas je, da se začnemo zavedati, da je od nas samih odvisna naša usoda ter da se moramo tudi me zanimati za vsa vprašanja, ki spadajo v javno življenje, v politiko, kajti samo politična enakopravnost nam bo prinesla tudi vse ostale pravice.

Mladinska Matica.

—m **Še nabiralni bloki.** Nekateri poverjeniki ne vedo, kako je ravnati z nabiralnimi bloki, čeprav smo te že ob priliki razpošiljanja točno pojasnili. Zato še enkrat: **izkaznice** — dobe naročniki, **naročilnice — pošljejo poverjeniki upravi M. M.,** in sicer v **frankirani kuverti! Kupone — obdrže povrjeniki za kontrolo!** Zgodilo se je namreč, da so nam nekateri vrnili naročilnice in kupone ter nimajo zdaj ničesar v rokah. — Ako ostane kak list v bloku neporabljen, **naj poverjeniki odrežejo izpolnjene kupone** in jih shranijo, **ostanek bloka z ovitkom vred** pa naj vrnejo upravi. Dobro je, ako tudi na neporabljene liste napišete številko in stran bloka, s čemer nam zelo olajšate urejevanje.

—m **»Kresnice«,** ki ostanejo stalna Matična publikacija, se bodo gotovo najbolj priljubile našim mladim naročnikom. To je tudi naša želja, zato smo posvetili še posebno pažnjo tej temeljni knjigi, ki naj bo že od vsega početka nekak »vademecum« naše mladine. Poleg mičnih povesti in pesmi bodo prinesle »Kresnice« tudi nekaj zanimivih črtic iz moderne tehnike, iz zdravstva in gospodinjstva, in naše folklore in turistike. Spomnile se bodo velikih dogodkov zadnjega časa: jubileja Otona Župančiča in pogumnega zmagovalca Atlantika. Tudi na desetletnico našega narodnega osvobojenja ne bodo pozabile. Cela tretjina knjige pa bo posvečena pouku in zabavi. Tu bo nanizanega nešteto koristnega drobiža iz domoznanstva in sveta, mnogo prikupnih nasvetov za vsakdanje življenje, vse v nevsiljivi obliki in s številnimi ilustracijami. Iz zabavnega dela omenimo samo to, da bo vseboval tudi par lepih nalog za še lepše nagrade, ki se bodo jeseni izžrebale. Ako bo le mogoče, bomo preskrbeli »Kresnicam« tudi trpežno vezavo v polplatno. Skratka: potrudili se bomo, da bodo »Kresnice« najboljši prijatelj mladine v počitnicah, pa tudi najboljša vez med njo in Mladinsko Matico ter že same trikrat vredne denarja, za katerega hočemo izdati troje zares dobrih mladinskih knjig. — O ostalih dveh publikacijah izpregovorimo podrobneje ob drugi priliki.

NOTE
za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom
Za naročilo zadošča dopisnica.
(Gg. učitelji poseben popust.)
dobavlja po najnižji ceni
„MATIČNA KNJIGARNA"
LJUBLJANA

Učiteljski pravnik.

—§ **Prometni davek na račune.** V zadevi dopisa oblastnega šolskega odbora za mariborsko oblast štev. 8/1-20 glede izterjavanja prometnega davka od računodajalcev krajevnim šolskim odborom, je prišel odsek do zaključka, da za leto 1927. tega davka sploh ne bo mogoče izterjati, ker je bil odlok izdan prepozno. V ostalem pa smatra, da zadeva taksiranja ne spada v področje oblastnega šolskega odbora.

— **VSEM ŠOLSKIM UPRAVITELJEM IN KRAJNIM ŠOLSKIM ODBOROM sporočamo, da morajo biti priloge kolekovane, in sicer do 2000 Din s ½%, nad 2000 Din pa z 1½% kolekom. Poleg tega je zaračunati od zneska nad 125 Din 1% davek na poslovni promet.**

Kolinska cikorija — NAJ IZBOREN PRIDATEK ZA KAVO

Najnižje cene vseh vrst **oblačil** Vam nudi domača tvrdka
DAVORIN BIZJAK
LJUBLJANA, STARI TRG 8.
KONFEKCIJA — GALANTERIJA — MODNI SALON

Naporno duševno delo ubija!
Varujte zato živce!
Pijte rženo žitno kavo
ŽIKO.

Modne pletenine Moderni kostumi in kompleti po meri iz kabsa volne.
-: MODNA TRGOVINA IN STROJNO PLETILSTVO :-
FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.

Nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, čepice, bluze, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.
MILOŠ KARNIČNIK
LJUBLJANA, Stari trg štev. 18.

MODNI ATELIJE M. ŠARC
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4
Sprejema naročila cenj. gg. učiteljic po izjemno zmernih cenah. / Zadnje pariške novosti vedno na razpolago.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vsi ostali dopisi so morali izostati zaradi tesnega prostora za prihodnjo številko.